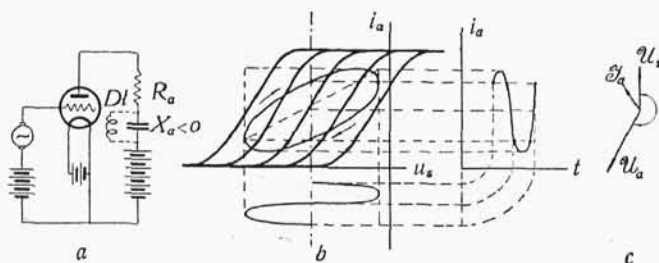

W przypadku, gdy $X_a > 0$, a więc gdy w obwodzie anodowym znajduje się oporność indukcyjnościowa (rys. III,29 a), wyrażenie (III,71) jest zespolone, przyczem jego moduł jest określony wzorem (III,72). Charakterystyka robocza jest wtedy elipsą (rys. III,29 b), opisywaną w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara; nachylenie przekątnej prostokąta opisanego na elipsie jest równe modułowi nachylenia charakterystyki roboczej. Między I_a i U_s nie ma już zgodności faz: I_a opóźnia się względem U_s ; również między U_a i I_a przesunięcie jest mniejsze od 180° (rys. III,29 c).

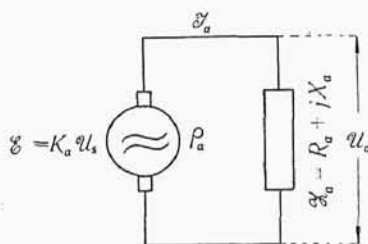
Rys. III.30.

W przypadku, gdy $X_a < 0$, czyli gdy oporność w obwodzie anodowym jest pojemnościowa*) (rys. III,30 a), charakterystyka robocza jest elipsą, opisywaną w kierunku ruchu wskazówek zegara (rys. III,30 b); I_a wyprzedza U_s , zaś między I_a i U_a przesunięcie faz jest większe od 180° (rys. III,30 c).

Lampa trójelektrodowa jako alternator. Mnożąc licznik i mianownik wyrażenia (III,70) przez ρ_a , a więc przedstawiając go w postaci:

$$I_a = \frac{K_c U_s}{\rho_a + Z_a}, \quad (\text{III,75})$$

zauważymy, iż wyraża ono drugie prawo Kirchhoff'a dla obwodu, składającego się ze źródła o SEM-nej $\mathcal{E} = K_a U_s$ i o oporności wewnętrznej ρ_a , działającego na oporność zewnętrzną Z_a (rys. III,31).

Rys. III.31.

Trójelektrodowa lampa elektrowa, na siatce której działa zmienne napięcie U_s , jest więc równoważna alternatorowi o SEM-nej $K_a U_s$ i oporności wewnętrznej ρ_a . Okoliczność

*) Dławik Dl o wielkiej oporności pozornej służy tu jedynie do zamknięcia obwodu anodowego dla prądu stałego.

ta pozwala sprowadzić wszystkie rozważania zależności prądów i napięć w obwodzie anodowym lampy do rozważań nad prostym obwodem prądu zmiennego.

Moc prądu zmiennego w obwodzie anodowym. Moc ta składa się z dwóch części: z mocy P_a' wydzielanej wewnątrz lampy i z mocy P_a wydzielanej na zewnątrz lampy w oporności rzeczywistej R_a , wchodzącej w skład oporności zespolonej Z_a . W przypadku, gdy $Z_a = R_a$, będziemy mieli:

$$P_a' = \frac{1}{2} \bar{I}_a^2 \rho_a; \quad (\text{III,76})$$

$$P_a = \frac{1}{2} \bar{I}_a^2 R_a. \quad (\text{III,77})$$

Uwzględniając (III,73) i (III,74) w (III,77), otrzymamy:

$$P_a = \frac{1}{2} S_r^2 R_a \bar{U}_s^2 = \frac{1}{2} K_a^2 \frac{R_a}{(R_a + \rho_a)^2} \bar{U}_s^2. \quad (\text{III,78})$$

To ostatnie wyrażenie, przy danych $\bar{U}_s$, K_a i ρ_a , osiąga maximum:

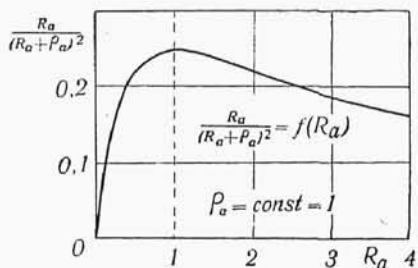
$$P_{a\max} = \frac{1}{8} \frac{K_a^2}{\rho_a} \bar{U}_s^2 \quad (\text{III,79})$$

dla

$$R_a = \rho_a. \quad (\text{III,80})$$

Wykres zależności

$$\frac{R_a}{(R_a + \rho_a)^2} = f(R_a), \quad (\text{III,81})$$

Rys. III,32.

od której zależy przebieg funkcji $P_a = f(R_a)$, przedstawiony jest na rys. III,32.

Spełnienie warunku (III,80) nazywamy dopasowaniem oporności zewnętrznej do wewnętrznej oporności lampy; odpowiada temu najlepsze wykorzystanie źródła SEM-nej pod względem mocy wydzielanej w oporności zewnętrznej R_a . Wobec

warunku (III,80), moc wydzielana w lampie jest wówczas

$$P_a' = P_{a\max}.$$

Dobroć lampy. Wyrażenie (III,79) może być przekształcone na zasadzie wzoru (III,43) do postaci

$$P_{a\max} = \frac{1}{8} K_a S_a \bar{U}_s^2. \quad (\text{III},82)$$

Oznaczając

$$K_a S_a = G_a, \quad (\text{III},83)$$

mamy

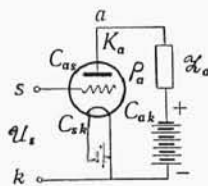
$$P_{a\max} = \frac{1}{8} G_a \bar{U}_s^2. \quad (\text{III},84)$$

Wielkość G_a nazywamy dobrocią lampy; wymiar dobroci jest

$$[G_a] = (V/V), (mA/V) = mW/V^2.$$

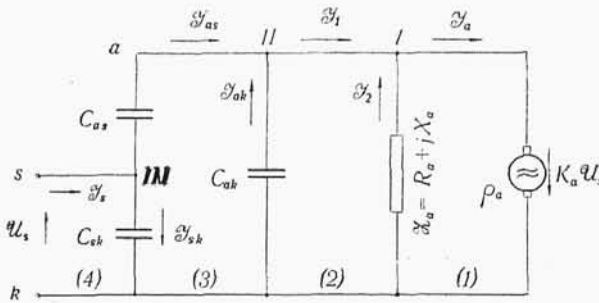
Dobroć G_a daje pojęcie o wartości największej mocy prądu zmiennego (wzmocnienia energetycznego), jaką można uzyskać przy pomocy danej lampy.

Oporność wejściowa lampy. Dla prądu stałego oraz zmiennego o niewielkiej częstotliwości oporność wejściowa siatki określona jest wyłącznie przez prąd przewodzenia — elektronowy wzgl. jonowy — i wyraża się wielkością ρ_s , daną przez charakterystykę prądu siatki. Przy wyższych częstotliwościach zaczynają tu jeszcze odgrywać rolę prądy przesunięcia, spowodowane pojemnościami międzyelektrodowymi. Istotnie, jeśli pojemności te są C_{sk} , C_{sa} i C_{ak} , zaś oporność (zewnętrzna) w obwodzie anodowym jest $Z_a = R_a + jX_a$, to — zakładając na razie, dla uproszczenia, że prąd przewodzenia siatki jest stale równy zero — możemy układ lampy, przedstawiony na rys. III,33, sprowadzić do układu jak na rys. III,34 (K_a — współczynnik amplifikacji, ρ_a — oporność wewnętrzna lampy). Dla układu tego możemy ułożyć szereg następujących równań:

Rys. III,33.

$$\begin{aligned}
 1) \quad K_a U_s &= I_a \rho_a + I_2 Z_a; & \text{I) } I_1 + I_2 - I_a &= 0; \\
 2) \quad 0 &= -I_2 Z_a - j I_{ak} \frac{1}{\omega C_{ak}}; & \text{II) } I_{as} + I_{ak} - I_1 &= 0; \\
 3) \quad 0 &= -j I_{as} \frac{1}{\omega C_{as}} + j I_{ak} \frac{1}{\omega C_{ak}} + j I_{sk} \frac{1}{\omega C_{sk}}; & \text{III) } I_s - I_{as} - I_{sk} &= 0; \\
 4) \quad U_s &= -j I_{sk} \frac{1}{\omega C_{sk}}. & &
 \end{aligned} \tag{III,85}$$

Rys. III,34.

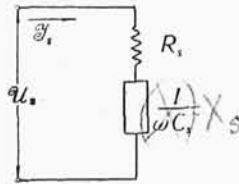
Układ rys. III,34 może być w dalszym ciągu sprowadzony do układu prostszego, jak na rys. III,35, dla którego mamy równanie

$$U_s = I_s (R_s + j X_s) = I_s Z_s. \tag{III,86}$$

Oporność

$$Z_s = R_s + j X_s \tag{III,87}$$

będziemy nazywać zespoloną opornością wejściową lampy, R_s i X_s — jej składowymi: rzeczywistą i urojoną. Rozwiązując układ równań (III,85) i doprowadzając go do postaci (III,87) — przez porównanie — określimy:

Rys. III,35.

$$R_s = \frac{a C_s - b}{C_s^2 + \omega^2 b^2}; \tag{III,88}$$

$$X_s = -\frac{C_s + a b \omega^2}{\omega (C_s^2 + \omega^2 b^2)}. \tag{III,89}$$

Tutaj jest:

$$a = \frac{\rho_a}{1 + \frac{\rho_a R_a}{Z_a^2}} \left(C_{as} + C_{ak} - \frac{X_a}{\omega Z_a^2} \right); \tag{III,90}$$

$$b = \frac{\rho_a}{1 + \frac{\rho_a R_a}{Z_a^2}} \left[C_{sk} C_{as} + C_{as} C_{ak} + C_{ak} C_{sk} - \frac{X_a}{\omega Z_a^2} (C_{sk} + C_{as}) \right]; \quad (\text{III},91)$$

$$C_s = C_{sk} + C_{as} \left(1 + \frac{K_a}{1 + \frac{\rho_a R_a}{Z_a^2}} \right); \quad (\text{III},92)$$

$$Z_a^2 = R_a^2 + X_a^2. \quad (\text{III},93)$$

Zazwyczaj bywa $\omega^2 b^2 \ll C_s^2$ oraz $a b \omega^2 \ll C_s$, a przeto równania (III,88) i (III,89) upraszczają się i sprowadzają do postaci:

$$R_s \simeq \frac{a C_s - b}{C_s^2}; \quad (\text{III},94)$$

$$X_s = -\frac{1}{\omega C_s}. \quad (\text{III},95)$$

Ponieważ $C_s > 0$, więc $X_s < 0$, czyli X_s ma charakter pojemnościowy; C_s nazywamy przeto pojemnością wejściową lampy. Co się tyczy oporności R_s , może być $R_s \lesseqgtr 0$, zależnie od wartości licznika wyrażenia (III,94). W ten więc sposób wejściową oporność zespoloną możemy przedstawić, zgodnie z rys. III,35, jako

$$Z_s = R_s - j \frac{1}{\omega C_s}. \quad (\text{III},96)$$

Dla przeprowadzenia dyskusji wyrażenia (III,96), rozpatrzmy przypadki szczególne.

I. Gdy $X_a = 0$, a więc $Z_a = R_a$, wówczas mamy:

$$C_s = C_{sk} + C_{as} \left(1 + \frac{K_a}{1 + \frac{\rho_a}{R_a}} \right) \quad (\text{III},98)$$

$$R_s = \frac{\rho_a}{1 + \frac{\rho_a}{R_a}} \frac{C_{as}}{C_s^2} \left[C_{as} + \frac{K_a}{1 + \frac{\rho_a}{R_a}} (C_{as} + C_{ak}) \right] \quad (\text{III},99)$$

W dalszym ciągu rozróżniamy tu przypadki:

1. jeżeli $R_a = 0$, wówczas $C_s = C_{sk} + C_{as}$,

zaś $R_s = 0$.

2. jeżeli $R_a = \infty$, wówczas $C_s = C_{sk} + C_{as} (1 + K_a)$,

$$\text{zaś } R_s = \rho_a \frac{C_{as} [C_{as} + K(C_{as} + C_{ak})]}{[C_{sk} + C_{as} (1 + K_a)]^2}. \quad (\text{III}, 100)$$

Widzimy więc, iż w przypadku $X_a = 0$, jest $R_s \geq 0$, zaś

$$[C_{sk} + C_{as}] < C_s < [C_{sk} + C_{as} (1 + K_a)]. \quad (\text{III}, 101)$$

II. Gdy $X_a > 0$ oraz $R_a = 0$, a więc $Z_a = j \omega L_a$, wówczas mamy

$$C_s = C_{sk} + C_{as} (1 + K_a); \quad (\text{III}, 102)$$

$$R_s = \rho_a \frac{C_{as}}{C_s^2} \left[C_{as} + K_a (C_{as} + C_{ak}) - \frac{K_a}{\omega^2 L_a} \right]. \quad (\text{III}, 103)$$

Tutaj jest $R_s \leq 0$, zależnie od wartości wyrażenia w nawiasie kwadratowym, a mianowicie w zależności od tego, czy

$$\omega^2 L_a \begin{matrix} \leq \\ \geq \end{matrix} \frac{K_a}{C_{as} + K_a (C_{as} + C_{ak})}. \quad (\text{III}, 104)$$

Ponieważ zazwyczaj jest $K_a \gg 1$, zaś C_{as} jest tego samego rzędu lub znacznie mniejsze od $C_{as} + C_{ak}$, upraszczając, otrzymujemy (III,104) w postaci warunku

$$\omega^2 L_a (C_{as} + C_{ak}) \begin{matrix} \leq \\ \geq \end{matrix} 1, \quad (\text{III}, 105)$$

jako sprawdzian znaku oporności rzeczywistej R_s .

III. Gdy $X_a < 0$ oraz $R_a = 0$, czyli $Z_a = -j \frac{1}{\omega C_a}$, wówczas

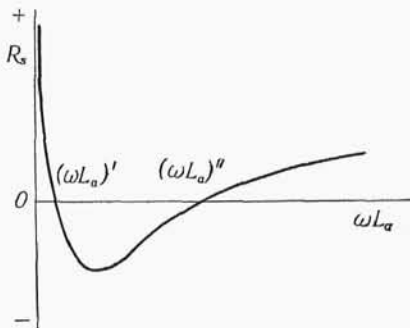
$$C_s = C_{sk} + C_{as} (1 + K_a), \quad (\text{III}, 106)$$

$$R_s = \rho_a \frac{C_{as}}{C_s^2} \left[C_{as} + K_a (C_{as} + C_{ak} + C_a) \right]. \quad (\text{III}, 107)$$

Zatem jest tu zawsze $R_s > 0$ i rośnie ze wzrostem C_a , nie zależąc od ω .

IV. Gdy $X_a > 0$ oraz $R_a > 0$, a więc $Z_a = R + j\omega L_a$, wyrażenia na R_s , C_s są dość złożone i mało przejrzyste.

Przebieg oporności R_s jest ważny ze względu na to, iż bywa ona przyczyną powstawania drgań w układach amplifikacyjnych. Dyskusja wyrażenia $R_s = f(\omega L_a)$ (dla $R_a = \text{const}$) pokazuje, iż ze wzrostem ωL_a od zera do ∞ , oporność R_s zmienia się w ten sposób, że będąc najpierw dodatnia, maleje do zera, zmienia znak, osiąga ujemne maximum, znów zdąża do zera i znów staje się dodatnia (rys. III,36). Wartości $(\omega L_a)'$ i $(\omega L_a)''$, dla których staje się $R_s = 0$, są:

Rys. III.36.

$$(\omega L_a)' \simeq 0, \quad (\omega L_a)'' = \frac{K_a}{\omega [C_{as} + K_a (C_{as} + C_{ak})]}. \quad (\text{III},108)$$

W tych więc granicach wartości ωL_a oporność R_s jest ujemna. Dla $\omega L_a = \infty$ oporność R_s staje się znów dodatnia i może być obliczona ze wzoru

$$R_s = \rho_a \frac{C_{sk} + C_{ak}}{C_{sk} + C_{as}(1 + K_a)}. \quad (\text{III},109)$$

Przykłady.

1. Wykreślić charakterystyki prądu anodowego i prądu siatki (elektronowego) lampy trójelektrodowej o układzie elektrod jak na rys. III,10 dla napięcia anodowego $U_{ao} = 100 \text{ V}$. Wymiary elektrod (w cm) są następujące:

$$r_a = 1; r_s = 0,5; \delta_s = 0,02; d_s = 0,2; l_a = l_s = l_k = 3; \delta_k = 0,01.$$

Obliczyć współczynniki charakterystyczne (K_a , S_a , ρ_a i G_a) dla punktu pracy $U_{ao} = 300 \text{ V}$ i $U_{so} = -10 \text{ V}$, oraz moc admisyjną anody nielowej.

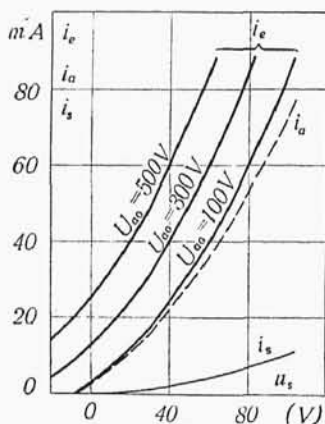
— Ze wzoru (III,24), względnie z wykresów na rys. III,12 i III,13 obliczamy $K_e \simeq 10 \text{ V/V}$. Ze wzoru (III,17) jest $c_o = 8,8 \cdot 10^{-2}$. Równanie prądu emisyjnego dla $U_{ao} = 100 \text{ V}$ jest: $i_e = 0,24 \cdot 10^{-2} (100 + 10 u_s)^{3/2}$.

Dla określenia rozdziału prądu na i_a i i_s , obliczamy z (III,59) $\mu = 0,118$, wstawiając go do równania (III,58), otrzymujemy dla $U_{ao} = 100$ V:

$$i_s = i_e \frac{0,118 \sqrt{u_s : 100}}{1 + 0,118 \sqrt{u_s : 100}} \approx i_e \cdot 0,01 \sqrt{u_s}$$

co, łącznie z równaniem prądu emisyjnego, daje

$$i_s = 0,24 \cdot 10^{-2} \cdot 0,01 \sqrt{u_s} (100 + 10 u_s)^{1/2}.$$

Rys. III,37.

Równania $i_e = f(u_s)$ i $i_s = f(u_s)$ wykreślamy, a następnie, przez odjęcie i_s od i_e , otrzymujemy $i_a = f(u_s)$ (rys. III,37).

Nachylenie $S_a = S_e$ dla $U_{so} = -10$ V i $U_{ao} = 300$ V obliczamy ze wzoru (III,44) jako $S_e = 0,6$ mA/V. Ze wzorów (III,42) i (III,83):

$$\rho_e = \frac{K_e}{S_e} = 16,7 \text{ k } \Omega, \quad G_e = 6 \text{ mW/V}^2.$$

Przez równoległe przesunięcie charakterystyki i_e otrzymujemy rodzinę krzywych dla innych u_a (20 V

skali u_s odpowiada 20 $\cdot K_e = 200$ V skali u_a). Powierzchnia anody $S_a = 2\pi \cdot 1 \cdot 3 = 19 \text{ cm}^2$. Przyjmujemy $O_a = 3 \text{ W/cm}^2$ i obliczamy $P_{a\max} = 60 \text{ W}$.

2. Wyznaczyć charakterystykę prądu siatki $i_s = f(u_s)$ oraz oporność siatki $\rho_s = f(u_s)$ dla zakresu ujemnych potencjałów siatki lampy trójelektrodowej odbiorczej z katodą tlenkową, w której prąd siatki przy $u_s = 0$ wynosi 1 μA (próżnia doskonała).

— Dla katody tlenkowej przyjmujemy $T_k \cong 1100^\circ\text{K}$ i obliczamy z (III,52) $\gamma = \frac{11600}{1100} \approx 10$.

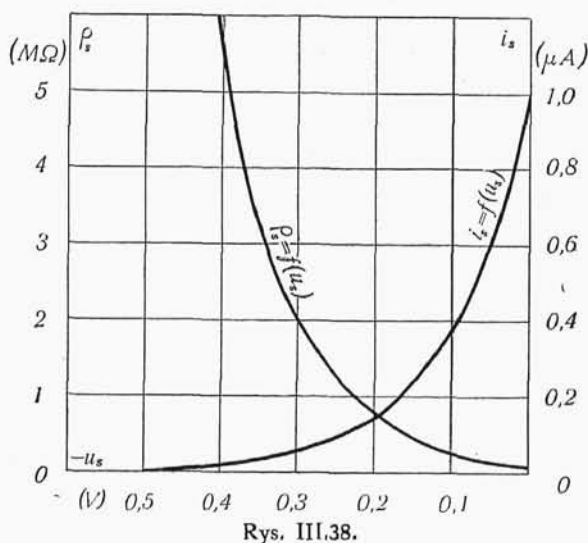
i_s i ρ_s obliczamy ze wzorów (III,51) i (III,54) dla różnych u_s , przy założeniu

$$i_{s0} = 1 \mu\text{A}; \quad i_s = 1 \cdot e^{-10u_s} (\mu\text{A}); \quad \rho_s = \frac{1}{10 i_s} (\text{M } \Omega).$$

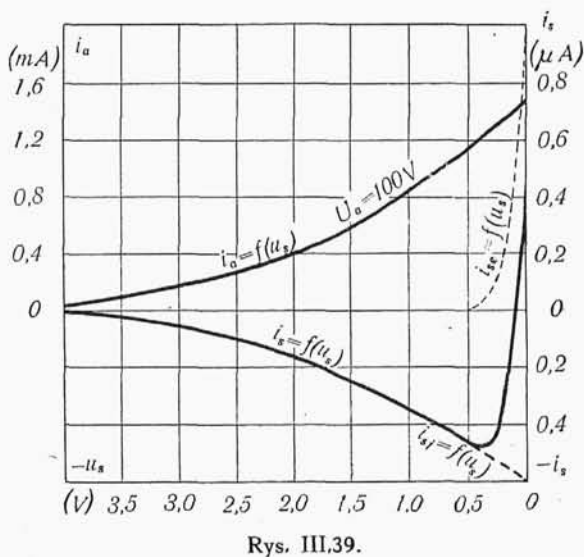
Z wyników obliczeń sporządzamy wykres przedstawiony na rys. III,38.

3. Wyznaczyć charakterystykę prądu siatki $i_s = f(u_s)$ w zakresie ujemnych potencjałów siatki dla lampy odbiorczej z katodą tlenkową,

w której prąd siatki dla $u_s = 0$ jest $i_s = 0,4 \mu A$ (próżnia niedoskonała, $J = 4 \cdot 10^{-4}$).

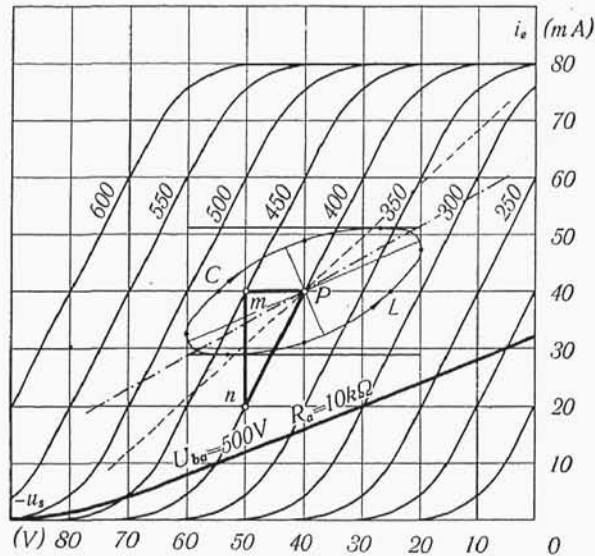

— Na rys. III.39 dana jest charakterystyka prądu anodowego $i_a = f(u_s)$, zdjęta przy $U_a = 100 V$. Prąd jonowy siatki obliczamy ze

wzoru (III,57) dla różnych u_s , korzystając z powyższej charakterystyki; następnie wykreślamy krzywą $i_{sj} = f(u_s)$.

Dla $u_s = 0$, $i_{se} = i_s - i_{sj} = 0,4 - (-0,6) = 1 \mu A$;] charakterystykę $i_{se} = f(u_s)$ wykreślamy więc wg. danych, obliczonych w przykładzie 2. Zależność $i_s = f(u_s)$ znajdujemy jako sumę $i_{se} + i_{sj}$.

4. Określić współczynniki lampy trójelektrodowej o charakterystykach przedstawionych na rys. III,40, dla punktu pracy P o danych $U_{ao} = 400 V$, $U_{so} = -40 V$.

Rys. III,40.

— Budujemy trójkąt Pmn o bokach: $mP = 50 - 40 = 10 V$ w skali u_s oraz $450 - 400 = 50 V$ w skali u_a . Stąd obliczamy $K_e = K_a = \frac{50}{10} = 5 V/V$.

Bok $mn = 40 - 20 = 20 mA$ w skali i_e , oraz — jak poprzednio — $50 V$ w skali u_a . Zatem $\rho_e = \frac{50}{20} = 2,5 k\Omega$. Nachylenie $S_e = \frac{mn}{mP} = \frac{20}{10} = 2 mA/V$.

Równanie wewnętrzne lampy jest: $2 mA/V \cdot 2,5 k\Omega = 5 V/V$. Dobroć $G_e = 10 mW/V^2$.

5. Wyznaczyć charakterystyki robocze lampy elektronowej o danych charakterystykach statycznych (rys. III,40) dla punktu pracy P , zakładając kolejno:

- a) $Z_a = R_a = 3000$;
- b) $Z_a = 3000 + j 7000$;
- c) $Z_a = 3000 - j 7000$.

Napięcie zmienne na siatce ma amplitudę $\bar{U}_s = 20 \text{ V}$. Obliczyć moc wydzieloną w opornościach rzeczywistych.

— Dla danego punktu pracy mamy: $K_a = 5 \text{ V/V}$, $S_a = 2 \text{ mA/V}$, $\rho_a = 2,5 \text{ k}\Omega$.

a) Ze wzoru (III,72) obliczamy nachylenie charakterystyki roboczej $S_r = \frac{2}{1 + \frac{3}{2,5}} = 0,91 \text{ mA/V}$, która jest w danym przypadku linią prostą.

Zakładając, iż na oporności rzeczywistej R_a składowa stała prądu anodowego nie daje spadku napięcia, prowadzimy charakterystykę roboczą przez punkt P . (W praktyce ma to miejsce na przykład przy zasilaniu równoległym).

b) i c) Ze wzoru (III,72) obliczamy nachylenie przekątnej prostokąta, opisanego na elipsie:

$$S_r = \frac{2}{\sqrt{\left(1 + \frac{3}{2,5}\right)^2 + \left(\frac{7}{2,5}\right)^2}} = 0,56 \text{ mA/V}.$$

Ze wzoru (III,73) obliczamy

dla a): $\bar{I}_a = 0,91 \cdot 20 = 18,2 \text{ mA}$;

dla b) i c): $\bar{I}_a = 0,56 \cdot 20 = 11,2 \text{ mA}$.

Elipsa jest ograniczona prostokątem $20 \text{ V} \div 60 \text{ V}$, $28,8 \text{ mA} \div 51,2 \text{ mA}$.

Przesunięcie faz między I_a i U_a jest

dla a) $\text{tg } \varphi = 0$

dla b) $\text{tg } \varphi = -X_a : (R_a + \rho_a) = -7 : (3 + 2,5) = -1,275$; $\varphi = -52^\circ$

dla c) $\text{tg } \varphi = +1,275$, $\varphi = +52^\circ$.

Równania napięcia siatki i prądu anodowego są następujące:

$$u_s = 20 \sin \omega t;$$

a) $i_a = 18,2 \sin \omega t$;

b) $i_a = 11,2 \sin (\omega t - 52^\circ)$;

c) $i_a = 11,2 \sin (\omega t + 52^\circ)$.

Dla momentów czasu, odpowiadających kątom:

$$\omega t = 0; \quad \text{a)}: i_a = 0; \quad \text{b) i c)}: i_a = \mp 8,8 \text{ mA.}$$

$$\omega t = \frac{\pi}{2}; \quad \text{a)}: i_a = 18,2; \quad \text{b) i c)}: i_a = 6,9 \text{ mA.}$$

$$\omega t = \frac{3\pi}{2}; \quad \text{a)}: i_a = -18,2; \quad \text{b) i c)}: i_a = -6,9 \text{ mA.}$$

$$i_a = 0; \quad \text{b) i c)}: u_s = \pm 15,7 \text{ V.}$$

$$i_a = \pm 11,2; \quad u_s = \pm 12,3 \text{ V.}$$

W ten sposób wyznaczamy poszczególne punkty elipsy, wpisanej w prostokąt.

Moc wydzielona w oporności rzeczywistej:

$$\text{dla a)}: P = \frac{1}{2} 3000 (18,2 \cdot 10^{-3})^2 = 0,49 \text{ W};$$

$$\text{dla b) i c)}: P = \frac{1}{2} 3000 (11,2 \cdot 10^{-3})^2 = 0,19 \text{ W.}$$

Moc prądu zmiennego wydzielona w lampie:

$$\text{dla a)} P' = \frac{1}{2} 2500 (18,2 \cdot 10^{-3})^2 = 0,41 \text{ W};$$

$$\text{dla b) i c)} P' = \frac{1}{2} 2500 (11,2 \cdot 10^{-3})^2 = 0,16 \text{ W.}$$

Największa moc, jaka wydzielalaby się, przy dopasowaniu, w oporności $R_a = 2500 \Omega$ (wzór III,80)

$$P_{\max} = \frac{1}{8} 10 \cdot 20^2 = 500 \text{ mW.}$$

6. Wykreślić charakterystykę roboczą lampy trójelektrodowej o charakterystykach przedstawionych na rys. III,40 dla $R_a = 10 \text{ k}\Omega$, przy napięciu baterii anodowej $U_{ba} = 500 \text{ V}$, uwzględniając spadek napięcia na oporności R_a .

— Dla różnych prądów anodowych i_a obliczamy napięcie anodowe ze wzoru $u_a = U_{ba} - i_a R_a$ i stąd otrzymujemy poszczególne punkty charakterystyki roboczej, którą następnie wykreślamy na rys. III,40 linią grubą.

Dla $u_s = -40 \text{ V}$ z charakterystyki roboczej odczytujemy prąd $i_a = 16 \text{ mA}$ oraz znajdujemy nachylenie charakterystyki roboczej w tym punkcie

$$S_r = \frac{\Delta i_a}{\Delta u_s} = \frac{6,2}{15,5} = 0,4 \text{ mA/V.}$$

7. Wyznaczyć zależność wejściowej pojemności siatki od oporności rzeczywistej R_a , włączonej do obwodu anodowego lampy o danych:

$$\rho_a = 7,5 \text{ k}\Omega, K_a = 15 \text{ V/V,}$$

$$C_{as} = 2,5 \text{ cm, } C_{sk} = 1,5 \text{ cm, } C_{ak} = 1 \text{ cm.}$$

— Korzystamy ze wzoru (III,98):

$$C_s = 1,5 + 2,5 \left(1 + \frac{15}{1 + \frac{7500}{R_a}} \right), \text{ i wy-}$$

kreślamy zależność $C_s = f(R_a)$ (rysunek III,41).

8. Obliczyć oporność wejściową siatki lampy z przykładu 5, dla częstotliwości $f = 10^5 \text{ c}$, przy włączonym w obwodzie anodowym dławiku o indukcyjności $L = 0,1 \text{ H}$ (oporność rzeczywista do pominięcia).

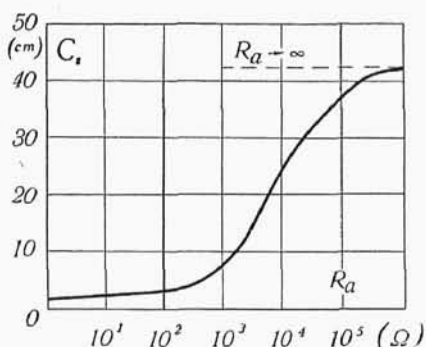
— Stosujemy wzory (III,102) i (III,103)

$$C_s = 1,5 + 2,5 (1 + 15) = 41,5; \quad \frac{1}{\omega C_s} = 340000 \Omega;$$

$$R_s = \frac{7500 \cdot 2,5}{41,5^2} \left[2,5 + 15 (2,5 + 1,0) - \frac{15 \cdot 9 \cdot 10^{11}}{(2 \pi \cdot 10^5)^2 \cdot 0,1} \right] = -3200 \Omega.$$

Zatem, zgodnie z oznaczeniami rys. III,35, oporność wejściowa siatki jest:

$$Z_s = -3200 - j 340000.$$

Rys. III,41.